

Esaias Tegnér och ändringarna. Om textkritiska varianter som språkhistoriskt vittnesbörd

Barbro Wallgren Hemlin

På försommaren 2022 kom den tredje volymen av den textkritiska utgåvan *Esaias Tegnér's kyrkliga tal* från trycket. Den omfattar talen från 1831 till 1836 och har föregåtts av två volymer som innehåller talen från de tidigare åren av Tegnér's kyrkliga karriär. För Tegnér (1782–1846) hade ju flera karriärer. Han var en kulturell gigant – Sveriges mest hyllade poet, akademiledamot, professor i grekiska, en underbar brevsribent – och alltså även präst och sedermera biskop i Växjö stift. Hans samlade verk ges ut av Tegnér'samfundet och den del som omfattar de kyrkliga talen har fallit på min lott.

I föredraget kommer utgåvan av de kyrkliga att behandlas ur två perspektiv. Ett gäller den för textkritiska utgåvor karaktäristiska kommentartypen *varianter*, ett gäller *ovanliga och vackra ord*.

I *varianterna* kommenteras alla ändringar – strykningar, utbyten, tillägg – som gjorts i manuskripten. Den verkligt intresserade läsaren ska alltså i princip kunna rekonstruera olika textvarianter utifrån variantapparaten kommentarer. I föredraget ges exempel på vad varianterna kan erbjuda språkhistorikern av information när det gäller t.ex. morfologi i förändring och normering av skriftspråket.

Och *de ovanliga och vackra orden*. Tegnér var en språklig virtuos och det språkliga mästerskapet visar sig inte bara i hans lyrik utan också i hans kyrkliga författarskap. I föredraget kommer vackra och betydelsefulla ord ur de kyrkliga talen att lyftas fram. Tegnér använde dem; idag är de mestadels bortglömda. Men vi behöver dem, så låt oss ta dem i bruk igen!

Referenser

Tegnér, Esaias 2017. *Esaias Tegnér's kyrkliga tal I. Åren 1813–1823*. Utgivna av Barbro

Wallgren Hemlin på uppdrag av Tegnér'samfundet. Skellefteå: Artos.

Tegnér, Esaias 2019. *Esaias Tegnér's kyrkliga tal II. Åren 1824–1830*. Utgivna av Barbro Wallgren Hemlin på uppdrag av Tegnér'samfundet. Skellefteå: Artos.

Tegnér, Esaias 2022. *Esaias Tegnér's kyrkliga tal III. Åren 1831–1836*. Utgivna av Barbro Wallgren Hemlin på uppdrag av Tegnér'samfundet. Skellefteå: Artos.